

EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

Egyptská arabská republika

[Všeobecné informácie o krajine](#)

I. ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ INFORMÁCIE

a) Základná charakteristika hospodárstva

Vnútropolitický vývoj. V roku 2016 došlo k stabilizácii politickej situácie a ekonomického vývoja v Egypte.

Ekonomická situácia. Egyptská vláda, v zmysle programu dohodnutého s Medzinárodným menovým fondom (MMF) pri poskytnutí pôžičky Egyptu vo výške 12 mld. USD pokračuje v realizácii ekonomickej reformy. Vláda uskutočnila radikálne kroky k makroekonomickej a rozpočtovej stabilizácii, vrátane nepopulárnych krokov na odstránenie dotovania energií, potravín a služieb alebo devalvácie a zavedenie plávajúceho kurzu egyptskej meny. Devalvácia a odstránenie štátnych dotácií sa prejavili na raste cien a inflácie. Bankový systém pracuje, ale poskytuje obmedzený prístup k finančným zdrojom a fondom, čo sa prejavuje na ťažšom prístupe podnikateľov a firiem k peniazom, v platobnej disciplíne alebo v reparácii zisku do zahraničia. Na zmiernenie dopadov reformy vláda realizuje sociálne a kompenzačné programy pre chudobné a ohrozené skupiny.

V rámci reformy podnikateľského prostredia a jeho zatraktívnenie podnikateľom a zahraničným investorom vláda pripravuje alebo novelizuje rad daňových a investičných zákonov. Egypt tiež podpísal dohodu s OECD o technickej pomoci pri vytvorení špeciálnej ekonomickej zóny v oblasti Suezského kanála.

V záujme znižovania obchodného deficitu a podpory domácej produkcie prijala egyptská vláda aj niektoré ochranné opatrenia hlavne povinnú registráciu výrobcov dovážaných, vybraných spotrebných tovarov a potravín.

Vybrané ekonomické indikátory pre fiškálne roky 2010/11 – 2015/16

Zdroj: MMF

Egypt: Selected Macroeconomic Indicators

	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
					Projections	
		(Annual percentage change)				
Real GDP (market prices)	1.8	2.2	2.1	2.2	3.8	4.3
Consumer prices (end-of-period)	11.8	7.3	9.8	8.2	11.0	10.5
Consumer prices (period average)	11.1	8.6	6.9	10.1	10.4	10.1

(In percent of GDP at market prices)

Public finances

General government

2/

Revenue and grants	22.0	22.1	23.0	25.0	24.3	23.7
Expenditure (incl. net acquisition of financial assets)	31.8	32.7	37.1	38.6	35.2	32.2
<i>Of which</i> : Interest	5.6	5.9	7.7	8.0	7.9	7.5
Overall balance	-9.8	-10.5	-14.1	-13.6	-11.0	-8.5
Overall balance, excl. grants	-10.0	-11.2	-14.4	-17.4	-12.0	-8.6
Primary balance	-4.7	-5.1	-6.6	-6.1	-3.6	-1.4
Gross Debt	76.6	78.9	89.0	90.5	89.8	87.1
External	11.8	9.8	11.4	10.4	11.0	12.2
Domestic	64.8	69.1	77.6	80.1	78.8	74.9
Budget sector 3/						
Revenue and grants	19.3	19.3	20.0	21.8	21.3	20.9
Expenditure (incl. net acquisition of financial assets)	29.2	29.9	33.7	35.7	32.2	29.4
<i>Of which</i> : Fuel subsidies	4.9	6.1	6.8	6.3	3.1	1.2
<i>Of which</i> : Food subsidies	2.4	1.9	1.9	1.8	1.4	1.3
Overall balance	-9.8	-10.6	-13.7	-13.8	-11.0	-8.5
Overall balance, excl. grants	-10.0	-11.2	-14.0	-17.6	-12.0	-8.6
Primary balance	-3.7	-4.0	-5.3	-5.2	-2.5	-0.4
(Annual percentage change)						
Monetary sector						
Credit to the private sector	1.0	7.1	9.8	7.4	11.7	14.9
Reserve money	23.6	5.1	20.4	14.8	16.2	11.2
Broad money (M2)	10.1	8.3	18.4	17.1	15.2	11.8
Treasury bill rate, 3 month (average, in percent)	10.2	13.4	13.4	11.3	9.5	11.2
(In percent of GDP, unless otherwise indicated)						
External sector						
Exports of goods (in US\$, percentage change)	13.1	-7.1	7.6	-3.2	-14.0	-5.9

Imports of goods (in US\$, percentage change)	10.4	9.5	-2.6	3.7	-1.4	4.7
Merchandise trade balance	-11.5	-13.0	-11.3	-11.8	-11.4	-11.5
Current account	-2.6	-3.9	-2.4	-0.8	-3.4	-4.3
Capital and financial account (incl. errors and omissions)	-1.1	-2.8	2.1	1.6	3.1	3.2
Foreign direct investment (net, in billions of US\$)	1.2	3.7	3.6	3.8	6.9	7.6
External debt 4/	14.8	13.1	15.9	16.1	16.4	17.3
Gross international reserves (in billions of US\$)	26.4	15.2	14.5	16.3	18.7	21.2
In months of next year's imports of goods and services	4.7	2.7	2.5	2.8	3.1	3.2
In percent of short-term external debt 5/	542.4	308.8	138.1	191.9	116.9	115.2
Memorandum items:						
Nominal GDP (in billions of Egyptian pounds)	1,371.1	1,575.5	1,753.3	1,997.6	2,295.4	2,631.3
Nominal GDP (in billions of US\$)	235.6	262.3	271.4	286.4
GDP per capita (in US\$)	2,930	3,183	3,205	3,304
Unemployment rate (period average, percent)	10.4	12.4	13.0	13.4	13.2	12.7
Poverty rate (percent)	25.2	n.a.	26.3
Population (in millions)	80.4	82.4	84.7	86.7	88.4	90.2

Sources: Egyptian authorities; and IMF staff estimates and projections.

1/ Fiscal year ends June 30.

2/ General government includes the budget sector, the National Investment Bank (NIB), and social insurance funds.

3/ Budget sector comprises central government, local governments, and some public corporations.

Zahraničná ekonomická pomoc prichádza hlavne od bohatých arabských štátov Zálivu a Saudskej Arábie vo forme grantov, pôžičiek alebo dodávok palív. Pád cien ropy a zemného plynu na svetových trhoch však spôsobujú utlmovanie poskytovanej finančnej pomoci nakoľko donorské krajiny sú závislé hlavne od predaja energetických surovín.

Na medzinárodnej investičnej konferencii v Šarm aš Šajchu konferencia (13. – 15. 3. 2015) zahraniční donori prisľúbili poskytnúť Egyptu finančné prostriedky vo výške okolo 92 mld. USD a podpísané mali byť viaceré memoranda o porozumenia pri realizácii investičných projektov vo výške asi 33 mld. USD. Najväčšiu finančnú pomoc prisľúbili bohaté arabské štáty zálivu Saudská Arábia, Kuvajt a Spojené arabské Emiráty a Nemecko.

Oficiálna miera nezamestnanosti v roku 2015/16 dosiahla výšku 12,4%, čo je mierne zníženie oproti prechádzajúcemu obdobiu. Podľa údajov egyptského štatistického úradu (CAMPAS) počet pracujúcich Egypťanov dosiahol číslo 23,6 ml. ľudí, nezamestnanosť sa zvýšila o 36- tis. na celkový počet 3,6 mil. nezamestnaných z toho prevažná väčšina (74%) sú mladí ľudia vo veku 15 – 29 rokov. Neoficiálne odhady hovoria o vyššej miere nezamestnanosti.

Odhaduje sa, že ekonomika musí vytvoriť približne 800 tis. pracovných miest v nasledujúcich 5 rokoch, aby dosiahla zníženie nezamestnanosti na 9,5% vo FR 2016/2017. Nezamestnanosť postihuje 24,1%, žien, 9,2% mužov, 20,4% stredoškolákov a 23,7% absolventov vysokých škôl. Nezamestnanosť mládeže sa pohybuje medzi 20% a 37% v závislosti od konkrétnej vekovej skupiny a regiónu. V krajine až 54% populácie má menej ako 24 rokov. Neformálne hospodárstvo absorbuje dvoch z troch nezamestnaných vstupujúcich na pracovný trh (jedna z príčin januárovej revolúcie v roku 2011). Dá sa predpokladať, že i naďalej bude nezamestnanosť narastať, nakoľko pre každoročné absorbovanie 600 – 800 tis. nových pracovných subjektov je potrebné aspoň 7% tempo rastu HDP.

Egypt je zafarbený zlými sociálnymi podmienkami. Nárast chudoby a ľudí pod úroveň životného minima je na vzostupe. Podľa údajov ústredného štatistického úradu CAMPAS miera chudoby v Egypte vzrástla z 21,6% na 25,2%. Miera chudoby na vidieku sa zvýšila o 51,4% v sledovanom období.

Jedným z problémov vysokej nezamestnanosti je nedostatočná vzdelanosť a gramotnosť. Rozdiely v ekonomických a sociálnych podmienkach medzi bohatými a chudobnými, ako aj medzi vidieckymi a mestskými oblasťami sa prehľbujú, čo zvyšuje tlak na najohrozenejšie vrstvy obyvateľov.

Vzdelanosť: je nízka, len 57 percentná. Z uvedeného stavu 68,3% vzdelanosti pripadá mužom a zvyšok ženám. Negramotnosť je odhadovaná na úrovni 40% obyvateľstva.

Vývoj miery nezamestnanosti

rok	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Nezamestnanosť (%)	12,0	12,6	13,4	13,2	12,7	12,4

Zdroj: NBE

Miera inflácie rastie. Inflácia v medziročnom porovnaní vzrástla hlavne následkom reformných krokov, odstraňovania vládnych dotácií energií a palív a devalvácie meny ku koncu roku 2016 a začiatkom roka 2017 až na úroveň 30%. Najrýchlejšie rástli ceny potravín hlavne mäsa a rýb.

Vývoj inflácie

Rozpočtový rok	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Medziročná spotrebná inflácia	11,0	8,6	9	11,8	12,7	24.6

Zdroj: NBE, CAMPAS

Platobnou jednotkou je Egyptská libra (EGP) = 100 piastrov. Bankovky sa vydávajú v nominálnej hodnote 200, 100,50,20,10,5 a mince v nominálnej hodnote 2, 1, 50, 25, 10 a 5 piastrov. Základné **zahraničné meny** (USD, euro, britská libra) **sú voľne zmeniteľné**, rovnako ako aj väčšina arabských mien. Spätný nákup valuty je v Egypte možný, ale za súčasnej situácie problematický. V štátnom sektore sa pripúšťa platba len v EGP.

V rámci ekonomickej reformy Centrálna banka Egypta začiatkom roka 2017 opustila pevne stanovený kurz domácej meny a nechala egyptskú libru voľne plávať voči svetovým menám. Prejavilo sa to prudkou devalváciou egyptskej meny na úrovni cca 17 – 18 EGP za 1 USD.

Vývoj priemerného ročného výmenného kurzu EGP k EUR a USD

rok	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
EGP/USD	5,62	5,93	6,91	7,14	7,53
EGP/EUR	7,54	8,25	9,61	9,9	10,4

Zdroj: NBE, ECES

Perspektívy ekonomiky Egyptská vláda má záujem realizovať stratégiu rozvoja Egypta do roku 2030 za pomoci zahraničných investícií a kapitálu. V tomto zámere už vláda prijala zákony na vytvorenie dôveryhodného a stabilného právneho a investičného prostredia. Prosperujúci a stabilný Egypt bude pozitívne prispievať k stabilite a rozvoju regiónu Blízkeho východu a k boju proti aktuálnym bezpečnostným hrozbám. Na zrealizovaný projekt rozšírenia suezského kanála, nadväzujú rozvojové zámery modernizácie prístavov v Port Saide, Sueze a Ain Sokhna, výstavba priemyselných zón a obchodných a logistických centier pre podporu regionálneho aj medzikontinentálneho obchodu s napojením aj na priemyselné centrá v delte a v oblasti Káhiry. Projekty sú však závislé na zahraničných investíciách.

b) Hlavné odvetvia hospodárstva

Charakter priemyselnej výroby sa v posledných rokoch zmenil. Petrochémia, výroba hnojív, strojárstvo, keramika a cementárne sa stali nosnými piliermi egyptského hospodárstva. Popri týchto odvetviach určitý úspech zaznamenala aj metalurgia, strojárstvo, chemický a farmaceutický priemysel. Taký rozvoj priemyslu bol cielený na znižovanie dovozu a postupné zabezpečenie sebestačnosti vlastnou výrobou. Napriek tomu zámeru je Egypt do značnej miery stále závislý na dovoze.

Takmer 80% priemyselných kapacít je v súčasnosti v súkromných rukách. Podiel priemyslu na tvorbe HDP je 37,6%, poľnohospodárstva 14,5% a služieb 47,6%.

Situácia je však rozličná v jednotlivých odvetviach. Priemysel je citlivý na výrobu a prepravu, tu sa problémy objavujú skôr ako v iných oblastiach hospodárstva. Miestni výrobcovia – dodávatelia, čelia nepokojom a následne meškaniu výroby. Zahraničné spoločnosti a ich dodávatelia sú zasiahnuté zvýšením úverov a tesnejšími finančnými tokmi pod vplyvom zníženia úverového ratingu. Napriek tomu, že sú protesty pracovníkov vnímané pozitívne pre zlepšenie pracovných podmienok z jednej strany, z druhej však prehľbujú finančné problémy krajiny.

Logistické spoločnosti a dodávatelia platia vyššie poisťné pre ochranu tovaru počas prepravy, okrem toho uhrádzajú aj bezpečnostný sprievod výrobkov do prístavov, prípadne ku konečnému egyptskému odberateľovi. Napriek tomu egyptské organizácie veria v pokračovanie spolupráce so zahraničnými partnermi. Egypt sa spolieha na niekoľko pilierov, ktoré sú atraktívne pre zahraničné spoločnosti, ako:

- výhodné colné sadzby
- dohoda s EÚ o voľnom obchode
- dohoda s krajinami Perzského zálivu a spoločný trh východnej a južnej Afriky (COMESA)
- dobre rozvinuté sektory výskumu miestneho trhu, ktorý predstavuje 300 mil. kúpnu silu v arabských krajinách.

Sektor uhľovodíkov

Vláda kladie dôraz na rozvoj ťažby ropy a plynu, budovanie terminálov na dovoz palív ako aj modernizáciu a budovanie nových zdrojov. Napriek politickej nestabilite, ktorá značne zasiahla egyptskú ekonomiku, oblasť uhľovodíkov zaznamenala rast. Historicky prvé egyptské ropné polia boli objavené v roku 1868, ale k ťažbe pristúpila anglo-egyptská spoločnosť (BP a Shel) až v roku 1910 a pokračoval až do obdobia znárodnenia v roku 1964. V roku 1962 bola založená štátna spoločnosť EGPC a stala sa jedným z hlavných prevádzkovateľov v podobe spoločníkov so zahraničnými podnikmi dodnes.

Zemný plyn

Známe a využívané zásoby egyptského zemného plynu v roku 2011 predstavovali 2,19 triliónov m³, čo je 1,05% svetových zásob a predstavuje 35,7 rokov súčasnej produkcie. Olejársky koncern British Petroleum (BP) v septembri 2013 oznámil, že hĺbkovým prieskumom (v hĺbke cca 7 km) objavil v delte, v oblasti mesta Damieta bohaté ložiská zemného plynu v objeme asi 1,2 TCF (trilion kubických stôp). Zásoby zemného plynu v Egypte sa odhadujú na 77,2 TCF a podľa štatistík US Energy Information Administration sú tretie najväčšie v Afrike po Nigérii a Alžírsku.

Talianska energetická korporácia ENI v roku 2015 objavila veľké podmorské ložisko zemného plynu Zohr v egyptských pobrežných vodách v Stredozemnom mori. Podľa odhadov ložisko má predpokladanú kapacitu 30 bilión m³ zemného plynu, čo ho zaraďuje medzi najväčšie objavené plynové ložiská v Egypte ako aj vo svete. Ložisko sa nachádza v hĺbke asi 1,5 km pod hladinou mora. Licenciu na prieskum a využitie objavených ložísk v oblasti Shorouk, do ktorej patrí aj Zohr, získala spoločnosť ENI od egyptskej vlády v roku 2014.

Veľké náleziská sú lokalizované v Západnej púšti a v Delte rieky Níl, nové rozsiahle náleziská sa objavili v egyptských teritoriálnych vodách Stredozemného mora.

Egypt predpokladal, že otvorením nových ložísk energonosičov dosiahne sebestačnosť do roku 2020, ale objavením ložiska Zohr sa tento čas má skrátiť. Analytici však usudzujú, že vládne plány sú príliš ambiciózne a prieskum a otvorenie nových ložísk, vrátane Zohr, si vyžiada viacej času. Z tohto dôvodu bude Egypt v krátkodobom horizonte stále závislý na dovoze plynu a ropných produktov.

Arabský plynovod spájajúci Egypt, Jordánsko a Sýriu bol dôležitý transportný systém pre egyptský export. Tento 1200 km dlhý plynovod začali budovať v roku 2001 s celkovými nákladmi 2,1 mld. USD. V ďalšej fáze sa očakávalo predĺženie do Turecka a spojenie s plynovodom Nabuko, čo by umožnilo zásobovanie štátov EÚ. Prvý úsek začína v Al Aríši a vedie do Akaby. Izrael odoberal dve pätiny zemného plynu, čo pokrývalo 40% izraelskej dennej spotreby. Po januárovej revolúcii 2011 došlo k niekoľkým výbuchom na plynovode a destabilizácii vzťahov medzi krajinami. Egyptská štátna spoločnosť GASCO sa rozhodla viac neopravovať plynovod.

British Gas (BG), BP, Eni, Apache a Shell sú najväčšími hráčmi v egyptskom ropnom a plynárenskom ťažobnom priemysle.

Suezský prielav a Sued Pipline sú strategickými cestami pre prepravu uhľovodíkov z Perzského zálivu, čo robí z Egypta významného hráča z pohľadu tranzitu.

Na domácej spotrebe zemného plynu má najväčší, 50% podiel výroba elektrickej energie. Priemyselná výroba spotrebuje 30% z celkového objemu a 3% domácností.

Ropa a ťažba ropy

Ťažba ropy v Egypte dosiahla historicky najvyššiu hodnotu v roku 2006, kedy sa denne ťažilo okolo vyťažilo 900-tis. barelov ropy. V súčasnosti ťažba ropy predstavuje okolo 700 tis. barelov denne. Uvedené množstvo v svetovom merítku predstavuje cca 0,87%.

V Egypte produkcia a ťažba ropy pochádza z 5 hlavných ťažobných oblastí a to predovšetkým zo Suezského zálivu, Nílskej delty, západnej a východnej púšte a Stredozemného mora. V západnej púšti bolo objavených niekoľko nových ložísk.

Egyptská produkcia nepokrýva spotrebu domáceho dopytu. Objem rafinérskych kapacít prevyšuje je nedostatočný. Najväčšia rafinárska spoločnosť je **El Nasr Petroleum Company** - má kapacitu 146 300 bp/d. Vláda má plány na navýšenie rafinérskych a petrochemických kapacít s rozšírením výrobného programu.

Energetika

Egyptský energetický sektor sa v roku 2016 postupne stabilizoval. Do prevádzky boli uvedené nové kapacity výroby elektrického prúdu, čo zmiernilo až odstránilo výpadky elektrickej energie.

Podiel energetických nosičov na celkovej výrobe elektrickej energie v %

Zemný plyn	15
Ťažký olej	75
Uhlie	0
Jadrové zdroje	0
Vodné elektrárne	9
Obnoviteľné zdroje	1

Egyptská vláda sa snaží zvýšiť kapacitu energetických zdrojov a účinnosť existujúcich rozvodov energií hlavne investovaním do obnovy, modernizácie existujúcich a výstavby nových zdrojov. Vláda tiež rozhodla o obnovení prác na výstavbe jadrovej elektrárne.

Egypt podpísal a ratifikoval Kjótsky protokol a zaviazal sa do roku 2020 zvýšiť podiel produkcie elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov na 20%.

Egypt je také členskou krajinou International Renewable Energy Agency (Irena) a tiež International Energy Agency (IEA).

Egyptská elektrizačná rozvodná sieť je prepojená so susednými krajinami na západe cez Líbyu až s krajinami Maghrebu a na východe s Jordánskom. Plánuje sa prepojenie distribučnej sústavy tiež so Saudskou Arábiou.

Stavebníctvo

Sektor stavebníctva po hlbokom útlme v porevolučných rokoch zaznamenal v roku 2015 oživenie vďaka projektom zameraným na bývanie a infraštruktúru, kde je zamestnaných viac ako milión pracovníkov. Do uvedených projektov vo veľkej miere investujú podnikateľské subjekty krajín GCC. Podiel súkromného sektoru v stavebníctve dosiahol 80%.

Rozvoj stavebníctva podporuje **rozvoj výroby cementu**, čím sa cement stáva zaujímavou komoditou. Výroba cementu vďaka nízkym výrobným nákladom je zaujímavá aj na medzinárodných trhoch komodít. Zahraničné spoločnosti kontrolujú viac ako 85% egyptského trhu s cementom. Účasť zahraničných spoločností viedla k zavedeniu nových technológií a prispela k presadeniu egyptského cementu na nových trhoch.

Dvanásť závodov pracujúcich v tomto odvetví má kapacitu výroby 37 mil. ton cementu ročne. Pre miestny trh je určených 30,7 mil. ton. Miestna miera dopytu dosahuje 7% ale od 2011 dopyt klesol. Spotreba cementu sa v Egypte pohybuje okolo 600 kg na obyvateľa za rok, s predpokladom zvýšenia na 1000 kg.

Bezpečnostné problémy pretrvávajú na Sinajskom polostrove. Dve spoločnosti produkujúce cement trpia prerušovaním zásobovania a bezpečnostnými rizikami. Investori čelia aj v tejto oblasti výroby neistote z rozhodovacieho procesu egyptskej verejnej správy, rovnako ako nejasnostiam, pokiaľ sa týka o zodpovednosť a právomoci.

Automobilový sektor

Egyptský automobilový sektor je jedným z najväčších na Blízkom východe a v regióne severnej Afriky. Montáž osobných motorových vozidiel a autobusov v Egypte patrí medzi najrýchlejšie sa rozvíjajúce priemyselné odvetvie. Z uvedeného dôvodu rozvoj tohto sektoru patrí medzi priority egyptskej vlády, ktorá si dala za jeden z cieľov do roku 2016 dosiahnutie výroby 500 tis. vozidiel. Tento cieľ je však nerealistický. Tento sektor bol však ťažko zasiahnutý klesajúcim predajom, príčinou ktorého bola politická nestabilita a hospodárske spomalenie.

V Egypte má viacero zahraničných automobiliek svoje montážne linky: General Motors, Peugeot, Suzuki, JAC-Citroen, Daewoo, Kia, Mercedes, BMW a ďalšie. V posledných rokoch narastal záujem obyvateľstva o nákup vozidiel. Vzhľadom k prepadu dopytu po tovare dlhodobej spotreby, je automobilový priemysel v Egypte tiež postihnutý.

V Egypte je 480 zásobovacích a montážnych spoločností, pričom s celkového počtu prináleží 60% automobilovému priemyslu. Vedenie závodov sa snažia rôznym spôsobom vyrovnaf s krízovou situáciou, niektorí prepustili časť zamestnancov, iní znížili platy. Trh osobných automobilov vedie GB Auto, ktorý má 34% podiel na v prvých 5 mesiacoch roka – najväčšia nezávislá automobilka na Blízkom východe, GB vyrába, montuje dováža a distribuuje vozidlá pre medzinárodné firmy, vrátane Hyundai, Mitsubishi, Volvo a Mazda.

Mikro, malí a strední podnikatelia

Pokiaľ ide o úlohu mikro, malých a stredných podnikov (SME) v krajine hral tradične tento sektor dôležitú úlohu v egyptskej spoločnosti a významne prispieval k rastu ekonomiky krajiny. Malé firmy mnohé vlastnené rodinami, sú veľmi aktívne v oblastiach ako je veľko a maloobchod, údržba a výroba motorových vozidiel. Prispievajú 80% do celkovej produkcie, ktorú poskytujú v 75% súkromnému sektoru. Zamestnanosť tvoria v 99% v nepoľnohospodárskych odvetviach.

Na podporu SME boli prijaté opatrenia pre prekonanie prekážok, ktorým čelia v prípade získania úverov a obchodného know-how. V snahe preniknúť na potenciálne lukratívny trh egyptské banky boli vyzvané, aby poskytovali potrebné služby a pomoc malým a stredným podnikateľom. Teraz popredné banky poskytujú špeciálne služby tak, aby vyhovovali potrebám SME.

Poľnohospodárstvo

Pôdohospodárstvo je historicky dôležitým odvetvím, ktoré zamestnáva až 32 % všetkých pracovných síl Egypta. Na HDP sa pôdohospodárstvo v roku 2015 podieľalo 11,2%. Napriek tomu Egypt dokáže pokryť svoju potravinovú potrebu iba asi na 50%. Egypt patrí medzi najväčších dovozcov obilnín na svete (cca 16 tis. ton ročne). Na pôdohospodársku výrobu je využívaných iba cca 3,5% územia Egypta lokalizovaného iba v úzkych oblastiach rieky Níl. Odhaduje sa, že Egypt ročne stráca asi 8400 ha využívanej pôdohospodárskej zeme pre bytovú a priemyselnú výstavbu.

Sektor pôdohospodárstva ponúka značné príležitosti pre zahraničných investorov s niekoľkými dostupnými stimulmi, ako sú 10 ročné daňové prázdniny, bezplatný prístup k zavlažovaniu a dotácie energií.

Konkrétna investičná príležitosť je rekultivácia a kultivácia pôdy, rastlinná výroba, živočíšna výroba, hydina a ryby, ale aj oblasť hnojív, agro-spracovanie a pozberové činnosti, výroba metanolu, recyklácia, poľnohospodársky výskum a marketing poľnohospodárskych produktov. Export sadeníc zemiakov sa v posledných rokoch prudko zvýšil. Najmä škótski podnikatelia v tejto oblasti zožali veľký úspech a doviezli viac ako 40 tis. ton. Dovoz zemiakových sadeníc pred 5 rokmi dosahoval ledva 10 tis. ton.

Cestovný ruch

Egyptská turistika je dôležitým segmentom egyptskej ekonomiky, ktorý sa podieľal na celkovom HDP krajiny až 11-timi percentami a zamestnáva okolo 2,8 mil. Egypťanov v predrevolučnom období. Turisti prichádzali najmä zo západnej Európy (44%), nasledovali turisti z východu Európy, hlavne z Ruska (31%) a na 3. mieste turisti zo Stredného východu (12%), Afriky (3,3%) a sev. a severnej Ameriky (3,1%).

Vnútropolitické udalosti spôsobili, že počet návštevníkov Egypta výrazne klesol po roku 2011. Príjmy z turistického priemyslu znamenali výrazný prepad.

c) Členstvo v medzinárodných organizáciách a účasť v integračných procesoch

Egypt sa aktívne zaraďuje do medzinárodných integračných procesov. EAR je členom prakticky všetkých významných medzinárodných organizácií a regionálnych zoskupení. Sídlo niektorých zastúpení je priamo v teritóriu. Napríklad FAO v Káhire, WHO v Alexandrii, ACC, AFDB, EBRD, ECA, FAO, IBRD, IAEA, ICAO, ICC, ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IHO, ILO, IMF, IMO, INTERSAT, INTERPOL, IOC, IOM, ISO, ISU, MINURSO, MONUA, NAM, OAPEK, OIC, PCA, UN, UNESCO, UNIDO, UNICEF, UNITAR, UNMIBH, UNMOP, UNOMIG, UNOMIL, UNPREDEP, UNEWA, UPU, WFTU, WIPO, WHO, WMO, WTO.

Z regionálnych zoskupení sú to:

- Liga arabských štátov (LAŠ)
- Organizácia africkej jednoty
- Organizácia islamskej konferencie
- Africká rozvojová banka
- COMESA (Common Market of Eastern and Southern Africa)
- D 8 - ekonomické zoskupenie rozvojových islamských štátov

Medzinárodná spolupráca

V oblasti **medzinárodnej spolupráce s Egyptom** je partnerstvo založené na zdôrazňovaní demokratizácie, ako najlepšej cesty k mieru, stabilite, prosperite a zdieľaniu rastu a vývoja.

Medzinárodné partnerstvo je založené na dvoch pilieroch:

- politický proces na podporu prechodu k demokracii a podporu verejnej správy, najmä v oblasti boja proti korupcii a posilneniu inštitúcií potrebných na zabezpečenie transparentnosti a zodpovednosti vlády
- ekonomickej osi a navrhnutia rámca pre udržateľný rast podporujúci sociálne reformy, vytváranie pracovných miest a reálneho právneho štátu.

Egypt potrebuje pomoc svetových veriteľov a asistenciu pri využití nových možností pre zvýšenie rastu, investícií, výroby, vývozu a zamestnanosti. Na podporu egyptského a tuniského hospodárstva sa predstavitelia G8 zaviazali pomôcť demokratizačnej transformácii čiastkou 20 mld. USD, vrátane 3,5 mld. eur od Európskej banky pre obnovu a rozvoj (EBOR).

II. PODPORA OBCHODU A PODNIKANIA

a) Podnikateľská legislatíva

Egypt patrí medzi rozvojové krajiny, ale realizácia opatrení vyplývajúcich zo zmlúv a záväzkov GATT a WTO značne znižuje rizikovosť v podnikaní zahraničných subjektov v krajine. No, napriek tomu pri uzatváraní obchodných dohôd, úhradách za tovar alebo služby je potrebná zvýšená opatrnosť. Legislatívu na ochranu obchodného tajomstva, autorských práv a cenných informácií egyptský zákon nepozná, z toho pohľadu je potrebné zakomponovanie uvedených káuz do dohody o diele.

V rámci radikálneho ekonomického programu, egyptská vláda pristúpila k reforme daňového, podnikateľského a investičného prostredia s cieľom jeho zatriktívnenia pre podnikateľov a zahraničných investorov. Z uvedeného dôvodu je potrebné sledovať vývoj legislatívneho rámca na portáli www.egyptlaws.com.

Daňový systém v EAR sa riadi Zákonom č. 91/2005, ktorý začal byť uplatňovaný od 1.1.2006. Zákon nahradil predchádzajúci č. 157 z roku 1981.

Platcovia daní:

- každá fyzická osoba žijúca v Egypte je povinná platiť dane zo zdaniteľných príjmov. Rozhodnutie sa vzťahuje aj na osoby žijúce v zahraničí, ktoré majú príjmové zdroje v Egypte. Pre posudzovanie dĺžky pobytu je lehota 183 dní vo fiškálnom roku
- právnická osoba podľa egyptských právnych noriem má povinnosť platiť dane, a to aj vtedy ak je väčšinovým vlastníkom viac ako 50% štát, alebo iná právnická osoba
- fiškálny rok pre odvod daní je od 1.1. - 31.12. Daň je splatná nasledujúci deň po uplynutí fiškálneho roka, alebo v inom období 12 mesiacov
- odvody z príjmov sú z nasledujúcich aktivít:
 - kapitálu
 - obchodnej a výrobnjej činnosti
 - mzdy
 - nekomerčných profesií
 - realít, z poľnohospodárskej pôdy (vždy po odpočítaní 50% všetkých nákladov).

Výška daní z príjmov

- právnické osoby z obchodnej a výrobnjej činnosti – 20,0 %
- ťažba ropy, prírodného plynu a minerálov - 40,5%
- mzdy od 5 000 do 20 000 LE – 10,0 %
- nad 20 000 do 40 000 LE – 15,0%

- viac ako 40 000 LE – 20,0%
- výnosy the Suez Canal Authority a the Egyptian Petroleum Authority a rovnako the Central Bank - 40%.

Oslobodenie od daní - fyzické osoby

- čiastka 4 000 LE/rok úľava z daní pre každého plátcu
- prvých 5 000 LE/rok zdaniteľných – sadzba 0%.

Oslobodenie od daní – príklady

- dôchodky
- odstupné, výplaty životného alebo zdravotného poistenia
- diplomatický zbor, za predpokladu, že existujú recipročné dohody
- zahraniční experti žijúci v Egypte, pracujúci pre štátny alebo súkromný sektor a vykazujúci príjmy v zahraničí
- všetky poľnohospodárske podniky pri kultivácii pôdy – 10 ročné oslobodenie
- zo zisku poľnohospodárskych organizácií produkujúcich mäso, hydinu, ryby – odklad 10 rokov
- príjmy z akcií a investícií kótovaných v cenných papieroch na Egyptskej burze
- neziskové organizácie
- vzdelávacie inštitúty
- zo zisku spoločností vo voľných zónach.

Odpisy - príklady (každý fiškálny rok)

- 5% - budovy (nákup, rekonštrukcie), lode a lietadlá
- 10% - nehmotný majetok
- 50% - informačné systémy, počítačové siete
- 0 % - pôda, umenie, starožitnosti, šperky
- 30% - 1. fiškálny rok na stroje a zariadenia investičnej povahy.

(Pozn.: Vzhľadom na tranzitívne obdobie egyptská vláda deklaruje záujem pripraviť nové daňové zákony, ktoré by mali zvýšiť príjem do štátneho rozpočtu.)

Daň z pridanej hodnoty

V roku 2016 bola zavedená daň z pridanej hodnoty (DPH), ktorá nahradila doposiaľ používanú daň z obratu - Goods and Sales Tax. Technickú pomoc a spoluprácu pri reforme daňového systému poskytujú Egyptu MMF a EÚ.

Bankový sektor

Napriek tomu, že bankový sektor pomerne dobre zvládol revolučné udalosti po roku 2011, pohľad na bankový systém v Egypte zostáva negatívny, čo odráža náročné prevádzkové prostredie, rastúcu expozíciu vládneho dlhu a slabé kapitálové a majetkové metríky.

Banky sú vystavené zhoršujúcemu sa úverovému portfóliu, rovnako ako zvyšujúcemu sa tlaku na svoju úlohu zo strany domácich potrieb prefinancovania.

Egyptské bankové prostredie bude čeliť mnohým výzvam. Devízové rezervy sú nízke, čo vážne znižuje schopnosť Centrálnej banky v pokračovaní intervencií a udržaní libry.

Fiškálny deficit v rozpočtovom roku 2014/15 dosiahol podiel 11,5% HDP. Hodnota devízových rezerv je na úrovni okolo 16 mld. USD. Viac informácií je možné nájsť na web portáli Centrálnej banky Egypta: <http://www.cbe.org.eg/English>

V bankovom sektore, v rámci koordinácie **Central Bank of Egypt - CBE**, začala implementácia IFRS - štandardov od januára 2010. Egypt aj naďalej plne implementuje druhú fázu programu reforiem finančného sektora, a to pilier Basel II v bankovom sektore (EÚ robí asistenciu technickej pomoci CBE), s cieľom zlepšiť prístup k financiám pre malých a stredných podnikateľov a zlepšenie právneho rámca finančných služieb.

Vzhľadom k politickej orientácii súčasnej egyptskej administratívy boli prijaté zákony umožňujúce islamské bankovníctvo.

Všetky banky v EAR sú riadené CBE s výnimkou nasledujúcich 3 bánk:

- Industrial Development Bank of Egypt
- Egyptian Arab Land Bank
- Bank for Development and Agricultural Credit

Organizačná štruktúra bánk

CBE riadi priamo obchodné, investičné a špecializované banky.

V Egypte pôsobí 39 bánk s 3 502 pobočkami po celej krajine (stav k 3/2010).

Najväčšie štátne banky

- National Bank of Egypt (NBE)
- Banque Misr
- Banque du Caire

Pozn.: EMEA Finance magazin – časopis o finančných otázkach vyhodnotil najlepšie banky v regióne pre rok 2012. Najlepšie sa umiestnili 3 banky pôsobiace v Egypte:

Najlešia miestna banka : Commercial International Bank (CIB)

Najlepšia zahraničná banka : HSBC Bank Egypt

Najlepšia miestna investičná banka : EFG-Hermes.

Duševné vlastníctvo

Legislatívu na **ochranu obchodného tajomstva**, autorských práv a cenných informácií **egyptský zákon nepozná**, z toho pohľadu je potrebné zakomponovanie uvedených káuz do dohody o diele.

Všetky druhy autorských práv sú v Egypte porušované: falšovanie ochranných známk, patentov, odcudzenie obchodného tajomstva, nepovolená tlač a. i. Nedávno uzatvorené dohody s EÚ, ako aj inými organizáciami vyvíjajú tlak na príslušné egyptské orgány, aby presadzovali už existujúci zákon o ochrane duševného vlastníctva, ktorý od roku 1995 pokrýva potreby zahraničných spoločností.

Zákon je rozdelený na niekoľko častí:

- patenty a použité modely
- výkresy integrovaných obvodov
- ochrana utajovaných informácií
- ochranná známka, ochranná značka a geografické značenie
- priemyselná vzorka
- autorské práva a s tým súvisiace práva
- ochrana rastlinných druhov.

Egypt patrí medzi signatárov Parížskej konvencie o ochrane intelektuálneho vlastníctva a taktiež Madridskej dohody o medzinárodnej registrácii značiek.

O patent alebo inú ochranu v zmysle zákona v teritóriu môže požiadať každá fyzická či právnická osoba, ak krajina z ktorej pochádza je členom WTO, prípadne je v recipročnom vzťahu s Egyptom. Spravidla do roka po podaní a uhradení poplatku vydá egyptský patentový úrad, alebo príslušné ministerstvo potvrdenie autorských práv. V schvaľovacom procese sa mimoriadne prihliada na ochranu životného prostredia, zdravia, prípadne na skutočnosť, či nie je v rozpore s verejným poriadkom.

Patent - je udeľovaný na obdobie 15 rokov s možnosťou predĺženia o 5 rokov. V ochrannej dobe držiteľ má právo zaobchádzať s patentom podľa svojho rozhodnutia.

Obchodná značka – sa udeľuje na 10 rokov. Po požiadaní je možnosť predĺženia o ďalších 10 rokov.

Autorské práva – udeľujú sa na 50 rokov, po uplynutí automaticky zanikajú. V znení zákona je možnosť delegovania inej osobe právo nakladať s jeho vlastníctvom.

Priemyslové vzorky a modely – po zaregistrovaní plyní ochranná doba 6 rokov s možnosťou predĺženia o 5 rokov.

Bližšie informácie je možné získať na - <http://www.infoprod.co.il/country/egypt2d.htm>

b) Programy podpory zahraničného obchodu, technickej a finančnej pomoci, projekty regionálnej spolupráce

V Egypte sú dve základné inštitúcie realizujúce podporu proexportných a investičných programov IDA (Industrial Development Authority) a GAFI - General Authority for Investment and Free Zone (<http://www.gafi.gov.eg/English/Pages/default.aspx>)

Aplikované podnety pri investíciách

Okrem iného v popredí sú:

- 5 ročné daňové prázdny zisku
- 10 ročné daňové prázdny z dane zo zisku v priemyslových zónach nových miest a aglomeráciách
- 20 ročné daňové prázdny z dane zo zisku v oblasti severozápadu Suezského zálivu a v projekte Toshka
- bezcolný import potrebného technologického zariadenia
- žiadne poplatky spojené so zakladaním a notifikáciou
- 100 %-ný prevod zisku zahraničných investorov do zahraničia
- zahraniční investori môžu vlastniť pôdu pre rekultiváciu, zmluvy nepodliehajú registrácii a poplatkom.

Oblasť voľných zón

- sú určené pre investície do akýchkoľvek oblastí
- spoločnosti operujúce vo voľných zónach nepodliehajú zákonom v ostatnom Egypte
- neobmedzená výnimka dane zo zisku
- spoločnosti musia hradiť poplatok 1% z hodnoty tovaru vstupujúceho a vystupujúceho z voľnej zóny alebo z hrubých príjmov realizovaných projektov, ktoré nevyžadujú žiadne vstupy alebo výstupy tovaru. Poplatky sa uhrádzajú ročne. Spoločnosti, produkuje hlavne pre export (min. 80% celkového výrobného objemu), môžu prevádzať akékoľvek finančné operácie v zahraničnej mene.

K hlavným zárukám patria

- garancie proti konfiškácii, vyhosteniu alebo znárodneniu
- právo vlastniť pôdu
- možnosť využívania účtu v zahraničnej mene.

Ďalšie informácie je možné nájsť na portáli Ministerstva pre investície EAR: <http://www.investment.gov.eg/EN/>

Verejné obstarávanie

Verejné objednávky (tendre) sú vypisované v súlade so Zákonom č. 89/1998 a Nariadením č.1567/98, ktoré nahrádzajú pôvodný zákon č. 9/1983. Zákon sa vzťahuje na všetky vládou riadené inštitúcie v civilnom i vojenskom sektore Ministerstva obrany, guvernóraty, verejné organizácie a iné, pokiaľ nie sú z tohto zákona vyňaté. Zákon umožňuje zahraničným subjektom podať **prihlášku do tendra výhradne prostredníctvom egyptského obchodného**

zástupcu, s výnimkou tendrov pre Ministerstvo obrany, kde je účasť miestnych zástupcov zakázaná. Znamená to, že tendrové podmienky môžu byť získané (zakúpené) od vydávajúcich vládnych inštitúcií len prostredníctvom obchodných zástupcov.

(Pozn.: V tendrových podmienkach sú veľmi podrobne špecifikované povinnosti dodávateľa, zatiaľ čo záväzky druhej strany sú značne všeobecné. Preto je žiadúce venovať zvýšenú pozornosť štúdiu tendrových dokladov, vrátane všeobecných podmienok. Pri podpise kontraktu je nutné dôkladne zvažovať ustanovenia špecifikované pod bodmi nepredvídaných udalostí (force majeure), konečné prevzatie zariadenia, čerpanie záruky za realizáciu zmluvy, riešenie sporov, a pod.)

Ustanovenia zákona č.89/1998 o tendrových objednávkach, ktoré zostali v porovnaní so zákonom č. 9/1983 bez zmeny:

- minimálna lehota od vydania tendrových podmienok do uzávierky je 30 dní
- 15 % cenová preferencia pre egyptských sprostredkovateľov
- dvojfázové zoznámenie s výsledkami
- verejné otváranie obálok za účasti všetkých sprostredkovateľov a poskytnutie cenovej výšky ponuky
- komisia pre výber víťaza vyhláseného tendra, vyhodnotenie prihlášok technicky a cenovo. Pri väčších objemoch tendra komisia prenecháva rozhodnutie na príslušné ministerstvo, ktoré má lehotu na vyhodnotenie tendra v priemere 3 mesiace od uzávierky prihlášok, ak nie je stanovené zákonom inak
- záruka za prihlášku (bid bond), ktorú je sprostredkovateľ záujemcu povinný pri podaní prihlášky zložiť, je obvykle stanovená vo výške 2 % objemu ponuky tendra
- záruka za dobré vykonanie (performance bond), ktorú skladá víťaz, môže byť 5 %, v praxi však väčšinou býva 10 %. Egyptské štátne spoločnosti a družstvá sú vyňaté z povinnosti skladania záloh za podmienky, že sú výrobcovia ponúkaného zariadenia, a ak nežiadajú o platbu vopred
- v prípade, že dôjde ku korupcii, defraudácii alebo bankrotu u niektorej z kontrahujúcich strán, kontrakt je anulovaný a zložené záruky môžu byť skonfiškované
- platba vopred je povolená oproti bankovníckej záruke (Letter of Guarantee).

Pozitívne rysy nového zákona

- po otvorení obálok nie je prípustné akékoľvek ďalšie rokovanie, ani holandské dražby
- nie je možné bezdôvodné zrušenie objednávky
- po ukončení tendra sú ponukové zálohy vrátené.

Pri tendroch sa často stretávajú záujemcovia s rôznymi problémami, ako:

- rôzne možnosti špecifikácií, ktoré nemusia byť pochopené správne pre ponukové konanie
- problematické bývajú aj otázky okolo platobných záruk, a najmä o vrátenie financií, ktoré sa spravidla predlžuje
- problémy spôsobuje aj väzba medzi oneskorením platieb a následným oneskorením alebo spomalením projektu

d) Zmluvná základňa

Revízia zmluvnej základne SR s Egyptom nebola ukončená. MZVaEZ SR oznámil egyptskej strane v 6/2010 svoj záujem a pripravenosť ukončiť revíziu zmluvnej základne. Vzhľadom na skutočnosť, že od roku 2000 bola platnosť viacerých zmlúv ukončená, poskytla slovenská strana partnerovi zoznam tých zmlúv, ktoré navrhuje, aby medzi SR a EAR ostali v platnosti. Na uvedený návrh egyptská strana dosiaľ, napriek viacerým urgenciám, nereagovala.

Rozpracované ekonomické zmluvné dokumenty:

1. Dohoda medzi vládou SR a vládou EAR o leteckej doprave

- 6/2012 v Bratislave boli uskutočnené bilaterálne rokovania o dohode o leteckých dopravných službách. V závere rokovania bolo podpísané Memorandum o porozumení a parafovaný text dohody o leteckých dopravných službách. Dohoda bola zaradená do schvaľovacieho procesu vlády SR, NR SR a ratifikácii prezidentom SR. Podobným procesom musí prejsť aj na egyptskej strane. Potom nahradí bývalú dohodu z čias Československa a umožní otvorenie pravidelnej leteckej dopravy medzi oboma krajinami
- pripravuje sa horizontálna dohoda medzi EÚ a EAR

2. Dohoda medzi vládou SR a vládou EAR o zamedzení dvojitého zdanenia a zabránení daňovému úniku v odbore daní z príjmov

- dohoda bola podpísaná v Káhire 20. januára 2004,
- SR notifikovala ukončenie vnútroštátneho schvaľovacieho procesu prostredníctvom ZÚ Káhira v 2/2006,
- vnútroštátne schvaľovacie konanie zo strany EAR nebolo ukončené,
- egyptská strana deklarovala pripravenosť ratifikovať dohodu po zostavení nového parlamentu (Egypt parlament stále nemá)

3. Dodatokový protokol k Dohode medzi vládou Slovenskej republiky a vládou EAR o podpore a vzájomnej ochrane investícií

- v 12/2010 slovenská strana navrhla nepokračovať v rokovaní a vypracovať úplne novú dohodu v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z Lisabonskej zmluvy

III. INVESTÍCIE, ENERGETIKA, VEDA A VÝSKUM

a) Priame zahraničné investície (PZI):

Priame zahraničné investície od revolúcie v roku 2011 klesajú. Egyptská vláda má záujem a podporuje prílev zahraničných investícií. V apríli 2015 egyptská vláda schválila nový investičný zákon, ktorý má zabezpečiť právnu istotu, transparentnosť a predvídateľnosť vývoja pre zahraničných investorov.

Investori videli hlavné riziká investovania v Egypte v nestabilnom vnútropolitickom vývoji. Neistoty sú aj vo vývoji devízových rezerv, likvidite bankového sektora, a predikcii a stabilite investičného a podnikateľského prostredia. Riziká týkajú aj kurzu egyptskej libry a jeho znehodnocovania.

Na špičke zoznamu investorov v Egypte je EÚ – Veľká Británia investovala 2,2 mld. USD, nasledovaná Belgickom 1,5 mld. USD a Holandskom 309 mil. USD. (**Pozn.:**Hlavné VB investície sú do sektoru ropy a zemného plynu prostredníctvom spoločností: British Gas a British Petroleum. Čo dáva predpoklad, že sa nejedná o nové investície, ale o reinvestované zisky už v existujúcich projektoch.)

Egypt je najväčším príjemcom európskych stredozemno-morských investícií vo všetkých odboroch priemyselného sektora, výstavbe, IT ale aj ropnom priemysle. Najväčšími investormi z EÚ je Taliansko a V. Británia. Slovenské veľvyslanectvo v súčasnosti neevviduje aktivity podnikateľských subjektov tohto druhu. V porevolučnom období sa začal množiť záujem egyptských subjektov o investície na Slovensku. Zväčša je dopyt po stredných a malých investíciách.

Toky priamych zahraničných investícií (PZI), vývoz tovarov a služieb zaznamenali pokles, čo prispieva k zvýšeniu deficitu rozpočtu. Pozitívne vyhliadky v dlhodobej perspektíve dáva veľký

domáci spotrebiteľský trh a potenciálne možnosti rozvoja, pokiaľ sa jedná o rast strednej triedy, vlastníkov bytov a bankovníctva.

Priame zahraničné investície (PZI) v Egypte, s výnimkou vo voľných obchodných zónach, sú súčasťou generálneho korporatívneho obchodného systému. Podľa investičného zákona v niektorých prípadoch môže mať príslušný subjekt prospech z dodatočných investičných záruk a stimulov.

Priame zahraničné investície v Egypte:

	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
PZI spolu mld. USD	8 113	6 758	2 189	3 982	3 005
nové	12 836	11 008	9 574	11 768	9 614
USA v mil. USD	3 515,00	1 424,90	1 790,50	577,60	2 182,9
EU	5 578	6 763	6 107	9 501	4 952

Najbežnejšie právne zoskupenia používané zahraničnými investormi v Egypte:

- spoločnosti s ručením obmedzeným
- spoločné podniky
- zahraničné pobočky
- dcérska spoločnosť.

Podľa nového investičného zákona je vládna egyptská agentúra na podporu investícií - GAFI oprávnená poskytovať všetky služby (One Stop Schop). Viac informácií je možné nájsť na web stránke GAFI na adrese: <http://www.gafi.gov.eg/English/Pages/default.aspx>

V Egypte verejno-súkromné partnerstvo (PPP) je vnímané ako dobrý nástroj na podporu investícií, a mnohí odborníci presadzujú názor, že pre PPP projekty nie je potrebný osobitný mechanizmus. Pritom odporúčajú pôsobiť v kľúčoch, investorom dať prácu a po celú dobu nezasahovať do procesu realizácie. PPP projekty sú v Egypte určené pre veľké investície, ako je logistika a doprava.

Potreby investícií do infraštruktúry sú stále značné. Predchádzajúca vláda v máji 2010 schválila inštitucionálny rámec pre verejno-súkromný sektor (PPP). PPP projekty zahŕňajú rekonštrukciu nemocníc, staníc pitnej a odpadovej vody a rozvoj diaľnic. Pre slovenské spoločnosti medzi ďalšie významné oblasti záujmu by mohli patriť chemický, farmaceutický priemysel, poľnohospodárstvo, vodné hospodárstvo, cestovný ruch, obnoviteľné zdroje energií, logistika, informačné a telekomunikačné technológie a spotrebný tovar.

b) Energetická politika krajiny

Vo vzťahu k výrobe elektrickej energie, jej distribúcie a predaja je navrhovaný reformný zákon, ktorý mal byť prijatý v tomto roku a bude pravdepodobne presunutý o dva roky. Návrh zákona zahŕňal energetické generátory aj distribútorov, čo by umožnilo zákazníkom, aby nakupovali energiu na voľnom trhu. Egyptské kompetentné orgány stoja pred zásadným rozhodnutím znížiť a postupne odstrániť subvencovanie cien palív a energií. Zásadné rozhodnutia sú však odkladané. Z toho dôvodu však je potrebné preveriť koľko priamych a nepriamych dotácií sa venuje tomuto sektoru, čo napomôže budúcim reformám k transparentnosti ako aj možnosti investovania v tomto sektore. **(Pozn.: Investície v ropnom sektore sú v krátkodobom horizonte ovplyvnené celkovou situáciou v teritóriu a znížením egyptského úverového ratingu a zaznamenali odliv 1,8 mld. USD. Napriek tomu má krajina komparatívnu výhodu v solárnej a veternej energii pre zahraničných investorov. Dve nové elektrárne El Shebab a Damietta sú pripravované k spusteniu výroby.)**

c) Veda, výskum a vývoj, inovácie

Predchádzajúcim režimom mal Egypt chronicky nedostatočne financovanú vedu a výskum. Oživenie bude vyžadovať reformu s podstatným nárastom výdavkov. Nárast výdavkov na vedu je stále len na úrovni 0,4% HDP, je to oveľa menej ako 1-2%, ktoré mala veda záujem získať z rozpočtu. Cieľom je dosiahnutie tejto úrovne do 4 rokov.

Počas nasledujúcich 3 rokov, vláda plánovala vytvorenie 50 tis. miest pre výskumných pracovníkov. Niekoľko tisíc miest v rámci odvetví majú byť subvencované pozície s cieľom oživenia takmer neexistujúcej úrovne výskumu v súkromnom sektore. Rozšírené úsilie výskumu bude zamerané na sedem oblastí, ktoré sú pre Egypt považované za dôležité: obnoviteľné zdroje energií s dôrazom na slnečnú a veternú energiu, vodu vrátane odsolovania, zavlažovanie a podzemné vody, potravinárstvo a poľnohospodárstvo, zdravie vrátane hepatitídy C, rakoviny a obezity, informačné technológie, sociálno-ekonomické ciele, akými sú zvýšenie vedy v školách. Štát poskytol 120 hektárov v káhirskej satelite 6 Október pre vybudovanie strediska vedy a výskumu. Okrem reforiem sa egyptskí vedci spoliehajú aj na pomoc partnerov a kolegov, ktorí by im pomohli budovať nový systém, spolupracovať a deliť sa s odbornými znalosťami.

IV. ZAHRANIČNÝ OBCHOD KRAJINY

a) Dovozy a vývozy režim, obchodná prax

V Egypte existuje mnoho regulátorov, ktoré dávajú základ podľa egyptských zákonov pre zriaďovanie a ďalšie postupy obchodných štruktúr. Obchod riadi Zákonom o spoločnostiach č. 159 z roku 1981 (Companies Law), Investičným zákonom č. 8/1997 (Investment Law) a na kapitálovom trhu zákonom č. 95/1992 (Capital Market Law).

Typické formy podnikateľských štruktúr v Egypte:

- jediným vlastníkom (exkluzívna len pre Egyptských občanov)
- jednoduché partnerstvo
- akciová spoločnosť
- spoločnosť s ručením obmedzeným podľa akcií
- spoločnosť s ručením obmedzeným.

Okrem vyššie spomenutých existujú aj iné formy podnikania spojené so zahraničnými operáciami, ako je zastúpenie zahraničnej pobočky a franchising.

Dovoz do Egypta na komerčné účely a činnosť komerčných agentúr je obmedzený a môže ho vykonávať podľa zákona výhradne egyptský štátny príslušník, alebo spoločnosť v 100% vlastníctve egyptského podnikateľského subjektu.

Zákon 121/1982 Register dovozcov (Importers Register) vyžaduje, aby každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá dováža tovar do krajiny na obchodné účely figurovala v menovanom registri. Import materiálov pre výrobné účely, dovoz kapitálu, aktív ako sú stroje, dopravné prostriedky, ktoré budú použité pri činnosti obchodnej spoločnosti a nie na predaj môže dovieŕ spoločnosť bez registrácie dovozu.

Od 15. Marca 2016 vstúpi v Egypte v platnosť Nariadenie Ministra obchodu a priemyslu č. 43/2016 o povinnej registrácii zahraničných výrobcov vybraných spotrebných tovarov dovážaných do Egypta. Úrad zodpovedný za registráciu firiem je egyptská Agentúra na kontrolu exportu a importu General Organization for Export and Import Control – GOEIC. Povinnosť registrovať vzniká zahraničným výrobcom a producentom spotrebných tovarov špecifikovaných v nariadení 43/2016. Príslušná legislatíva, registračné formuláre, povinné dokumenty k registrácii a postup je možné nájsť na web stránke GOEIC:

http://www.goeic.gov.eg/en/index_R.asp

http://www.goeic.gov.eg/en/ex_newrecindex.asp?id=16.

Importné tarify

Tarify na väčšinu spotrebných tovarov dovážaných do Egypta sú nižšie ako 15% z dovoznej hodnoty tovaru s výnimkou motorových vozidiel, alkoholu, tabaku, ktoré podliehajú 40% a vyššiemu clu. Vysokými 30% colnými sadzbami sú zafažené aj importované textilné výrobky.

Bezcolný dovoz sa vzťahuje na hotové výrobky pre armádne účely, dovážené polotovary a suroviny. Pre bezcolný import musí byť vytvorená spoločnosť zriadená MNO Egypta alebo Ministerstvom pre vojenskú výrobu. Import určený pre tieto štátne subjekty je oslobodený od cla a DPH.

Egyptská colná stránka: <http://www.customs.gov.eg/Default.aspx?CultureId=en-US>

Kontaktné adresy:

Customs Authority

4, El Tayaran Str.
Cairo, Egypt
Tel.: 0020 2 403 5557
Fax: 0020 2 261 2672

General Organization for Export and Import Control (GOEIC)

Atlas Building, 1 Ramsis + Maarouf Strs.

Cairo, Egypt
Tel.: 0020 2 578 5716

http://www.goeic.gov.eg/en/index_r.asp

Uvedené organizácie komunikujú v prípade individuálnych dotazov z podnikateľskej sféry veľmi odmerane, neochotne a stroho, nakoľko informácie sa považujú za dôverné.

Doklady požadované pri dovoze tovaru do EAR

Každý tovar určený k dovozu do EAR okrem toho, ktorý je určený pre voľné obchodné zóny musí byť sprevádzaný colným vyhlásením bez ohľadu na jeho hodnotu. General Authority for Export and Import Control spolu s ministerstvom obchodu pre dovoz vystavujú **Import Card**. **Bez uvedenej karty nie je dovoz povolený. Taxation Card** vydáva Taxation Authority pre každý dovoz. Dovozca potrebuje 3 kópie formuláru prílohy 11 podľa ministerského nariadenia 275/91. Jedna kópia je určená pre colnú procedúru, druhá ministerstvu obchodu odd. zahraničného obchodu a tretia pre banku, ktorá sleduje úhradu dovozu. Formulár je prehľadom financovania importu, typu tovaru, množstva, ceny a pôvodu tovaru.

Ďalšie požadované doklady k precleniu:

- Originál faktúry
- Baliaci list
- Nákladný list
- Certifikát originality potvrdzujúci pôvod tovaru
- EX formulár - ak dovoznú transakciu financuje banka. V prípade, že je financovaná dovozcom nie je vyžadovaný
- Doklad o analýze dovážaného tovaru, ak je požadovaný
- Objednávka prepravy
- Colný certifikát obsahujúci informácie o mieste a pôvode krajiny dovážaného tovaru, meno importéra, druh výrobku, prístav dodávky, hodnotu a množstvo dodávky.

V niektorých prípadoch môžu byť požadované ďalšie certifikáty vrátane chemických osvedčení pri dovoze potravinárskych prídavných látok a ďalších materiálov používaných v

potravínarskom priemysle, certifikát kontroly kvality ako aj kvantity. Pre celý rad produktov sa vyžadujú sanitárne certifikáty. Poľnohospodárske produkty rastlinné ako aj živočíšne podliehajú karanténe.

Slovenský tovar exportovaný na egyptské územie podlieha colnému režimu EÚ, ktorý je úmerný ustanoveniam Asociačnej dohody uzatvorenej medzi EÚ a Egyptom. Podrobné informácie je možné získať na: http://europa.eu/pol/cust/index_cs.htm

b) Základná štatistika zahraničného obchodu

Riadením zahraničného obchodu a realizovaním zámerov v zahranično-obchodnej spolupráci je poverené Ministerstvo obchodu a priemyslu EAR. Prezidentskými, vládnymi, rezortnými, colnými a inými zákonmi, nariadeniami, smernicami a normami sú stanovené podmienky pre zahranično-obchodnú spoluprácu pre exportérov a importérov, ktorými môžu byť len egyptské firmy.

Prioritou egyptskej obchodno-ekonomickej spolupráce je rozvoj integračných vzťahov so štátmi Európskej únie. Slovensko sa v spolupráci priraduje k európskemu vektoru a prioritám smerovania zahranično-ekonomickej politiky v Egypte. Spolupráca EAR a EÚ je podmienená spoločnými záujmami vytvorenými obojstranne výhodnými obchodno-politickými vzťahmi, redukovaním diskriminačných opatrení a rôznych obmedzujúcich obchodných pravidiel.

Egyptské podnikateľské prostredie po roku 2011 zhoršilo. Investori sa stretávajú hlavne s problémami:

- Egyptské vnútropolitické problémy aj naďalej ovplyvňujú európske spoločnosti a podnikateľské subjekty
- **investičné rozhodnutia a projekty sú paralyzované** kvôli strachu z rozhodovania príslušných orgánov
- **byrokratické prekážky získania alebo obnovenia licencií** sa zhoršili najmä v oblasti týkajúcich sa pozemkov, alebo prenájmu pozemkov rovnako aj **dovozných povolení**. Dochádza k opätovnému preskúmvaniu dohôd
- **colné predpisy** sú uplatňované **s ľubovoľným výkladom**, čím sú pre podnikanie náročnejšie a prakticky je nemožné obídenie byrokracie
- prehľbujú sa problémy vo fyzickej a právnej bezpečnosti investorov a obchodníkov.

Sinajská hrozba zostáva otázkou, vzhľadom na nedostatok vládnych krokov pri riešení danej úlohy.

Jedným z pozitívnych faktorov, ktoré oslabili rozšírenie celkového obchodného deficitu bol nárast prevodov financií pracujúcich Egypťanov v zahraničí, ktoré sú jednou z položiek, ktoré prispievajú do oblasti príjmov štátneho rozpočtu nie malými čiastkami. Celkovo transfery dosiahli 18,4 mld. USD. Nárast súkromných prevodov egyptských pracovníkov dosiahol 17,8 mld. USD. V predchádzajúcom FR 2010/201 dosahovali 12,4 mld. USD.

(Pozn.: Egypt sa podľa štúdie Svetovej banky zaradil na 6. miesto medzi krajinami uskutočňujúcimi finančné prevody zo zahraničia. Podľa posledných informácií banky o migrácii rozvojové trhy zaznamenali nárast prevodov o 6,5%, až 406 mld. USD v 10 krajinách.)

c) Tovarová štruktúra zahraničného obchodu v členení vývoz/dovoz

Kľúčovými komoditami **vývozu** boli výrobky organickej a anorganickej chémie, hotové odevné výrobky, železo a oceľ, bavlnené textilie, rôzne jedlé prípravky, liečivá, výrobky z hliníka, automobily, traktory a bicykle.

V **dovoze** prevládajú tovary s dlhodobou spotrebou - automobily, spotrebiče pre domácnosť najmä biela technika. V dovoze netrvanlivých tovarov sú to hlavne liečivá, rôzne jedlé prípravky, hotové odevy, bavlnené textilie, mäso, mliečne výrobky, zelenina, jedlé koreniny a hľuzy, ryby.

Štruktúra egyptského exportu sa počas posledných rokov výrazne zmenila. Oblasť vývozu poľnohospodárskych komodít zaznamenala pokles. Objemy hotových výrobkov a polotovarov na exporte sa podielovo zvýšili. Nárasty vývozu boli zaznamenané najmä v textilnom a odevnom priemysle. Očakáva sa, že rozvojom a využívaním nových nálezísk zemného plynu v nasledujúcich rokoch bude pozitívne ovplyvnený celkový egyptský export.

Niekoľkoročnou hlavnou importnou položkou Egypta boli tovary investičnej povahy. **Podľa Zákona č. 121/1982 a Dekrétu č. 275/1991 sa upravujú podmienky importu a exportu, ktorý môžu uskutočňovať len egyptské firmy.** Investičný zákon č. 230 umožňuje 100% zahraničnú účasť. Akciové spoločnosti a spoločnosti s ručením obmedzeným podľa zákona č. 159 sú vyňaté z oboch uvedených zákonov.

d) Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu vývoz/dovoz

Európska únia je dôležitým egyptským obchodným partnerom. Obchodný režim medzi EÚ, jej členských krajín vrátane Slovenska sa riadi Asociačnou dohodou medzi EÚ a Egyptom z roku 2004. http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2004/june/tradoc_117680.pdf

Informácie o obchode EÚ s Egyptom sú dostupné na webovej adrese <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/egypt/>

Medzi hlavné oblasti obchodnej výmeny tovarov a služieb, ktorá bola realizovaná v celkovej hodnote 13,9 mld. Eur sa na prvom mieste umiestnili strojové zariadenia – 35%, nasledovali chemikálie 16,6%. V skladbe egyptského vývozu do ČK EÚ, ktorý dosiahol celkovú hodnotu 9,4 mld. Eur prevládali energie 57%, chemikálie 10,9% a textil, odevy 9%.

Pokiaľ sa jedná o obchod so službami medzi oboma regiónmi, možno povedať, že EÚ dováža dvojnásobok služieb ako vyváža do Egypta. S objemom exportu služieb 3,1 mil. Eur. Služby predstavuje 6,6 mld. Eur, z toho 60% sú cestovné služby a 20% doprava.

Primárnym exportným partnerom pre rok 2012 bol podľa Ministerstva priemyslu a obchodu boli identifikované arabské krajiny s 4,6 mld. USD, tesne nasledovala EÚ s 4,2 mld. USD a Ázijské krajiny 3,3 mld. USD. Napriek tomu sa aj v roku 2012 EÚ s 9,764 mld. USD osvedčila ako najlepší egyptský importér, nasledovali krajiny Ázie s celkovým objemom 9,745 mld. USD a Arabské s 4,5 mld. USD.

Príjmy z vývozu s ohľadom na prebiehajúcu krízu v egyptskom hospodárstve v roku 2012 klesali. Posilnenie tokov zahraničného obchodu v budúcom FR 2012/2013 by bolo možné po zlepšení egyptského obchodného prostredia. V prvom rade je potrebné obnovenie politickej stability, vytvorenie právneho a obchodného prostredia, skvalitnenie práce vo všetkých aspektoch s dosiahnutím konkurencieschopnosti. V takom prípade by vývoz stabilne rástol, čo by dalo priestor pre predpoklad zníženia deficitu obchodnej bilancie.

e) Vývoj zahraničného obchodu so SR za posledných päť rokov (vývoz/dovoz)

Vzájomná obchodná výmena SR s Egyptom **v roku 2016** pokračovala v pozitívnom trende ostatných rokov. Slovenský export na egyptský trh v tomto roku dosiahol zatiaľ **historický najvyšší objem vo výške 205,1 mil. euro**. Je potešiteľné, že napriek pokračujúcim nerovnováham a problémom v egyptskej ekonomike, **slovenské exportné subjekty dokázali prekonať problémy** ako aj ochrannárske obchodné opatrenia egyptskej vlády a udržali si svoje pozície na egyptskom trhu.

Podľa štatistických údajov **za rok 2016 dosiahol vzájomný bilaterálny obchod objem 249,95 mil. euro a bol ťahaný predovšetkým slovenským exportom do Egypta.**

Export SR v hodnotenom období do Egypta dosiahol **výšku 205,13 mil. euro, čo predstavuje 82,1% celkového obchodného obratu**. Najvyššie objemy v exporte SR do Egypta tvorili komodity triedy XVII: vozidla, dopravné zariadenia a Tr. XVI: stroje, mechanické zariadenia, nasledované komoditami Tr. XV: základné kovy železo, oceľ a výrobky z nich a Tr. VII: plasty a plastové výrobky.

Egyptský import do SR v roku 2016 sa mierne zvýšil a dosiahol objem 44,8 mil. eur, čo je však stále iba 17,9% vzájomného obchodnej výmeny. Prevažnú časť egyptského importu do SR tvoria komodity Triedy XVI: stroje a mechanické nástroje, nasledované TR. XI: textilné výrobky, Tr. VII: plasty a výrobky z nich a Tr II: rastlinné výrobky.

V celkovom vzájomnom obchodnom obrade v roku 2016 **dosiahol slovenský export pozitívne saldo vo výške 160,3 mil. eur.**

Prehľad bilaterálneho obchodu SR s Egyptom

v tis. EUR	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Export	32 843	83 415	95 075	203 358	187 798	205 135
Import	39 925	39 325	45 116	50 936	47 382	44 817
Obrat	72 237	123 340	140 192	254 295	235 181	249 952
Bilancia	-6 551	43 490	49 959	152 422	140 214	160 318

Zdroj: MZVaEZ SR

Exportne najvýznamnejšie komodity SR umiestnené na trhu Egypta v roku 2016

Trieda	Komodita	mil. eur	Podiel %
XVI	Stroje a mechanické nástroje, elektrické zariadenia	92,1	44,89
XVII	Vozidlá iné ako koľajové, plavidlá, lietadlá, ich komponenty, ND	94,3	45,95
XV	Základné kovy a výrobky z nich	4,3	2,12
VII	Plasty a plastové výrobky	2,3	1,12

Najvýznamnejšie egyptské importné komodity dovezené do SR v roku 2016

Trieda	Komodita	mil. eur	Podiel %
XVI	Stroje a mechanické nástroje	32,5	72,47
XI	Textílie a textilné výrobky	7,3	16,38
VII	Plasty a výrobky z nich	2,6	5,8
II	Rastlinné výrobky	0,57	2,54

Zdroj: MZVaEZ SR

Egypt je dlhoročným a tradičným obchodným partnerom Slovenska. Záujmom SR v hospodárskej oblasti je úspešne nadväzovať obchodné kontakty slovenských podnikateľských a priemyselných subjektov, ktoré existovali v minulosti, za čias bývalej československej federácie. Slovenská ekonomika ponúka dostatočný sortiment produkcie, ktorá by mohla byť pre egyptský trh zaujímavá svojou kvalitou a cenovou hladinou.

Rozvojové a investičné zámery a projekty súčasnej egyptskej vlády plynúce zo stratégie rozvoja Egypta do roku 2030, hlavne realizovaný rozvoj suezského kanála, príslušných prístavov a oblastí otvárajú okná príležitosti pre slovenské podnikateľské, obchodné a premyslené subjekty na účasť na investičných projektoch alebo rozvoj aktivít na egyptskom trhu. Postupná stabilizácia politickej a ekonomickej situácie v Egypte vytvára tiež rámec pre vzájomnú ekonomickú spoluprácu aj vyššími formami, ako vytváraním spoločných podnikov, investícií a podnikania aj na tretích trhoch ako aj podporu vedeckej a technologickej spolupráce a inovácií.

Egyptská vláda v spolupráci s Medzinárodným menovým fondom realizuje radikálny reformný program. Na základe dohody v auguste 2016 získal Egypt od MMF podmienenú pôžičku vo výške 12 mld. USD. **Pôžička od MMF má zabezpečiť Egyptu dostatok zdrojov na implementáciu ambiciózne reformy a rozvoja egyptskej ekonomiky.** V prípade dosiahnutia proklamovaných cieľov demokratizácie spoločnosti, zmenšenie byrokracie a klientelizmu a korupcie dôjde aj k zjednodušeniu nadväzovania podnikateľských stykov, čo bude ďalšia možnosť a príležitosť aj pre slovenské podnikateľské subjekty.

Napriek stále komplikovanej a turbulentnej situácie v ekonomike Egypta sa darí slovenským exportérom úspešne umiestňovať na egyptskom trhu svoju produkciu. Egypt je najväčším obchodným partnerom pre krajiny EÚ. Egyptský trh je charakteristický veľmi konkurenčným prostredím a zahraničné podniky napriek súčasnej zložitej ekonomickej situácie v Egypte majú naďalej záujem pôsobiť na tomto trhu. **Trhy blízkových krajín, vrátane Egypta, nie sú trhy pre začiatočníkov, ale jednoznačne predstavujú zaujímavú obchodnú oblasť. Aktuálne dianie teda môže byť novým impulzom pre pripravené podniky.**

V júni 2016 bola slávnostne odovzdaná detskej onkologickej nemocnici v Káhire (57357 Hospital) **ako bezplatný charitatívny dar,** jednotka generátora medicínskeho kyslíka, ktorý pokrýva všetky potreby nemocnice na zásobovanie kyslíkom pri liečebných procedúrach. Zariadenie a technológia produkčnej jednotky bola **dodaná firmou Oxymat, Slovakia, s.r.o., Baďovce,** ktorá je slovenskou pobočkou dánskej globálnej spoločnosti Oxymat, v kooperácii s nemeckým výrobcou kompresorov BOGE. Výstavbu a uvedenie jednotky do prevádzky zabezpečil miestny partner firma Atlasco. Charitatívny dar bol **vysoko ocenený ako prejav korporátnej sociálnej zodpovednosti a podstatne zlepšil obraz SR v odborných a podnikateľských kruhoch.**

V. MARKETINGOVÁ STRATÉGIA

a) Obchodné zvyklosti v teritóriu

Pri obchodných rokovaniach a uzatváraní kontraktov je žiadúce počítať s cieľným predĺžovaním rokovania, ktoré trvá výrazne dlhšie ako sú naše podnikateľské subjekty zvyknuté. Navonok je potrebné prejavíť partnerskú úctu a na druhej strane „dotlačiť“ zahraničného partnera do podmienok jednostranne výhodných pre domáceho záujemcu. Rokovania a pohostenia trvajú výrazne dlhšie ako sú zvyknutí predstavitelia zahraničných podnikateľských subjektov. V postupoch štátnych administratívnych pracovníkov prevláda značná dávka byrokracie, ktorou sa spomaľuje priebeh obchodných rokovaní.

Rokovania z egyptskej strany smerujú do analytických činností, marketingu, skúmania partnerského vzťahu. Po vzájomnej dôvere dochádza postupne k vybudovaniu priateľských kontaktov. Stav skúmania môže trvať rok aj viac, pokiaľ sa uzavrie kontrakt. Egyptského partnera je nevyhnutné brať ako seberovného, bez nadradenosti, ale tiež nie príliš ústupčivo. Nie je vhodné počas rokovania porovnávať a ani uvádzať príklady, ktorými dochádza k zneváženiu miestnych zvyklostí.

Oslovovanie krstným menom je bežné aj pri prvom kontakte na rokovaní. Napriek relatívne osobnému charakteru komunikácie pracovné vzťahy je žiaduce udržať nedotknuté a zachovať pracovný odstup.

Egyptčania počas rokovania ústretovo dávajú najavo ochotu spolupracovať. Osvojenie si kultúrnych vedomostí a pochopenie islamského náboženstva a egyptskej histórie uľahčuje priebeh rokovania a rozvoj kontaktných vzťahov, vzhľadom na určitú dávku hrdosti partnera často pripomínajú obchodnú kultúru a vyspelosť, ktorá pramení z bohatej histórie. Odporúča sa osvojiť pravidlo: „Kto chce pracovať v teritóriu musí rešpektovať egyptské tradície, inak zbytočne stráca čas“.

Pre vývoj obchodných rokovaní je veľmi dôležité získať si odborne zdatného miestneho zástupcu plne nápomocného v lepšej orientácii v prostredí miestneho hospodárstva. Miestny zástupca dokáže mnohé administratívne prekážky na mieste odstrániť, ktoré zahraničný partner rieši, ale prevažne s časovými a finančnými stratami.

Egyptský trh, ako aj všetky ostatné arabské trhy veľmi rýchlo podlieha zmenám. Podmienky si vyžadujú odbornú flexibilitu. Je dôležité vedieť, že dohodnuté podmienky a termíny sa často menia a preto je potrebné byť pripravený a adekvátne reagovať.

V Egypte sú porušované všetky druhy autorských práv, nedovolená kníhtlač, falšovanie ochranných známk, porušovanie patentov, krádeže obchodného tajomstva. Nedávno uzavreté zmluvy s EÚ a inými svetovými organizáciami dávajú nádej využívania plného znenia platného Zákona o ochrane duševného vlastníctva z roku 1995, ktorý pokrýva všetky aspekty jeho využívania zo strany zahraničných subjektov (www.infoprod.co.il/country/egypt2d.htm).

Taktiež je potrebné prijať fakt, že dochvilnosť nepatrí k miestnym prednostiam. Príchod na dohodnuté stretnutie nebýva presný a dodržiavanie termínov v kontraktach nie je vždy úplne záväzná. Tak ako v iných arabských krajinách všetko záleží od vôle Allaha a preto často používaný zvrät in'salla (ak Allah dá) sprevádza priebeh rokovania a každý dohodnutý termín. Pokiaľ k dohodnutému stretnutiu nedošlo, znamená to, že to nebola vôľa Allaha. Obchodné rokovania sú často prerušované telefonickými hovormi, návštevou priateľov a príbuzných.

Pri rokovaní s arabskými obchodníkmi je nutné počítať s takmer bytostnou potrebou vyjednávania. Tento fakt treba mať na zreteli pri vytváraní návrhu perspektívneho kontraktu a zobrať na vedomie, že druhá strana bude vytvárať tlak na určité body dohody už len z princípu (zníženie ceny,...), avšak nie je vhodné cenu príliš zvyšovať, aby nevznikol pocit zavádzania. Táto praktika platí aj v opačnom prípade. Miestni podnikatelia vždy nadhodnotia svoj tovar a čakajú nakoľko dokáže partner akceptovať ponúknutú cenu. Preto sa odporúča nevyhýbať sa vyjednávaniu a nepristúpiť rýchlo na ponúkané podmienky alebo cenu. Takýto postup môže vytvoriť obraz slabého partnera.

Za prechovávanie a predaj omamných látok môžu postihy dosahovať aj niekoľko desiatok rokov odňatia slobody a dokonca nie je vylúčený ani trest smrti. Prísne je zakázaný vývoz egyptských pamiatok a nespracovaného zlata.

b) Vyhodnotenie odbytových možností SR

Medzi perspektívne oblasti a položky pre slovenský export v roku 2016 a v ďalšom období sa črtajú v účasti slovenských subjektov na realizácii rozvojových investičných projektov. Pilotný projekt je zdvojnásobenie obchodnej cesty výstavbou paralelného suezského kanála a nadväzujúci infraštruktúry, obchodný, priemyselný a turistický rozvoj suezskej oblasti a jeho prepojenie s priemyselnými cestami v delte a v káhirskej oblasti. .

Egyptská ekonomika a priemysel ponúka viaceré perspektívne oblasti pre slovenských exportérov a v nasledujúcom období možno zaradiť hlavne:

- **energetiku** - egyptská vláda sa snaží vybalansovať bilanciu zdrojov a spotreby energií a modernizáciou existujúcej energetickej infraštruktúry, zvýšením účinnosti a výstavbou nových zdrojov energií, vrátane alternatívnych zdrojov energií a podpory zelenej energetiky. Zámery výstavby jadrovej elektrárne vytvárajú potenciálne príležitosti pre technické poradenstvo, resp. subdodávky. Všeobecne rast obyvateľstva v arabských krajinách núti vlády zvyšovať energetickú kapacitu, ktorá by podľa odhadov mala byť zdvojnásobená v priebehu 10 rokov. Záujem je aj o údržbu a generálne opravy už existujúcich závodov, obnovu riadiacich systémov energetických blokov elektrární, rozširovanie elektrickej siete
- **strojárstvo** – ponúka široké možnosti pre dodávky alebo výrobnú kooperáciu napr. v chladiacej technike, v automobilovom priemysle, resp. aj v obrannom. Egyptské spoločnosti prejavujú záujem o rôznorodú spoluprácu. Účasť na veľtrhoch v Egypte napr. MacTech by bola vhodnou propagáciou slovenských strojárnských možností
- **petrochémia** – Egypt pripravuje viaceré projekty rozvoja a budovania nových petrochemických komplexov (Ein Sokna). Možnosti pre slovenské spoločnosti sú v subdodávkach a doplňujúcich službách
- **doprava** – na modernizácia infraštruktúry, železničnej, cestnej, riečnej
- **poľnohospodárstvo**- rozvojové zámery počítajú s kultivovaním pôdy na pôdohospodárskej účely. Záujem je i o poľnohospodárske stroje, zavlažovacie systémy ako aj technológie čističiek odpadových vôd a upravovaní pitných vôd a o potraviny
- **inovácie, výskum a vývoj** - účasť na vedecko-inovačných projektoch EÚ a Egypta v oblasti IT, nanotechnológií, biotechnológií a obnoviteľných zdrojov energií.
- **kúpeľníctvo** - vytvára priestor pre aktívnu turistiku v SR a je záujem o tento sektor turistického priemyslu, ale aj o zdravotnícky personál pre nemocnice.

c) Praktické informácie pre exportéra a importéra

Merné jednotky: V Egypte metrické a nemetrické merné systémy a ich merné jednotky sú odlišné ako v SI sústave a iných systémoch. Špeciálne jednotky pre pôdu v EAR je feddan = 0,42 ha, pri obilných plodinách je používaný arbed = 198 litrov (8 arbed = 1 dariba), pri bavlně sú udávané egyptské baly = 325,5 kg, qantar (metrický) = 50kg (nahradzujúci tradičný qantar, ktorého ekvivalentom je 44,93 kg).

Štátne sviatky a pracovná doba: V Egypte je uznávaných viacero sviatkov, z ktorých niektoré sú pohyblivé. Oficiálnym dňom pracovného pokoja je piatok. Svätý mesiac Ramadán býva vyhlásený podľa lunárneho kalendára. **V období moslimských sviatkov sa neodporúčajú slovenskej strane organizovať pracovné cesty a vyvíjať akékoľvek aktivity na obchodné stretnutia.**

V priebehu roka banky, ministerstvá a iné štátne inštitúcie pracujú od nedele do piateho dňa v týždni. Piatok je moslimským dňom pokoja. Pracovný čas sa začína od 9.00 a obvykle sa končí o 15. hod. V súkromných spoločnostiach prevláda pracovná doba od soboty do piatku. V obchodnej sfére predajná doba je prevažne od 10. – 24. hod. a štátne obchody sú otvorené do 21.00 hod.

Zoznam kontaktov a webových stránok významných ekonomických štátnych inštitúcií

- <http://www.egypt.gov.eg/english/home.aspx> - odkaz na jednotlivé ministerstvá
- <http://www.idsc.gov.eg> - informácie vlády
- <http://www.mpe-egypt.co> - ministerstvo štátnych spoločností
- <http://www.mfa.gov.eg> - ministerstvo zahraničných vecí
- <http://www.cbe.org.eg> - Centrálna egyptská banka
- <http://www.campas.org> - ekonomické informácie
- <http://www.eces.org.eg> - Centrum ekonomických štúdií
- <http://www.erf.org.eg> - Economic Research Forum
- <http://www.doingbusiness.org> - zadať Egypt, zákony, dane, predpisy,
- <http://mkaccdb.eu.int> - databáza EU pre uľahčenie vývozu
- http://europa.eu.int/comm/trade/index_en.htm - European Commission External Trade
- http://www.eu-delegation.org.eg/en/eu_and_country/association.htm - EU-Egypt Association Agreement
- http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/dds/cgi-bin/tarchap?Lang=EN - Customs Duties towards the EU
- <http://www.newapproach.org>